

18. OBCHOD, UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ, CESTOVNÍ RUCH

A. OBCHOD, UBYTOVÁNÍ A STRAVOVÁNÍ

Ekonomickým subjektem zjišťování je podnik, který svou **převažující činností** patří do následujících odvětví (oddílů Odvětvové klasifikace ekonomických činností):

50 - Obchod, opravy a údržba motorových vozidel; maloobchodní prodej pohonných hmot

51 - Velkoobchod a zprostředkování velkoobchodu (kromě motorových vozidel)

52 - Maloobchod kromě motorových vozidel; opravy výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost

55 - Ubytování a stravování

Poznámky k tabulkám

Tab. 18-1. až 18-5. Základní ukazatele v odvětví obchodu a v odvětví ubytování a stravování

Údaje za všechny tři publikované roky (2002, 2003, 2004) byly čerpány z výsledků zpracování ročních statistických výkazů ČSÚ, vyplněných podniky s převažující činností obchod (oddíly 50, 51, 52 OKEČ) a ubytování a stravování (oddíl 55 OKEČ).

Tržby (příjmy) celkem bez DPH - jedná se o tržby za vlastní výrobky, služby a za prodej zboží (v jednoduchém účetnictví se používá pojem „příjmy“).

Definice ukazatelů zaměstnanosti jsou uvedeny v kapitole 10. Trh práce, metodická náplň finančních ukazatelů je uvedena v kapitole 16A. Průmysl.

Tab. 18-6. Tržby v maloobchodě

Údaje byly čerpány z výsledků zpracování ročních statistických výkazů ČSÚ, vyplněných podniky s převažující činností maloobchod (oddíl 52 OKEČ).

V roce 2003 začal ČSÚ využívat pro zjišťování aktivity podniků dostupné administrativní zdroje, což následně vedlo ke změnám v dopočtových metodách. Nová metodika byla zpětně promítnuta v časové řadě jen do roku 2000, srovnatelná data od roku 2000 byla poprvé publikována v ročence 2005.

* * *

Podrobnější údaje a informace o vývoji základních ukazatelů v obou odvětvích jsou uvedeny v dalších publikacích ČSÚ vydávaných podle Edičního plánu na rok 2006 v tematické skupině 9 - SLUŽBY, podskupině 91 - Obchod, ubytování a stravování:

- „Obchod, ubytování a stravování“ - čtvrtletně v červnu, září, prosinci 2006, březnu 2007
 - „Ekonomické výsledky v obchodě, ubytování a stravování v letech 2000 až 2004“ - květen 2006
- a v souhrnných publikacích „Aktuality ČSÚ“ - měsíčně a „Bulletin ČSÚ“ - čtvrtletně.

Další údaje jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/slu_cr
- <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/aktual/ep-9#91>
- <http://vdb.czso.cz/vdb>

B. CESTOVNÍ RUCH

Do statistiky cestovního ruchu jsou zahrnuty údaje o kapacitě a výkonech hromadných ubytovacích zařízení sloužících cestovnímu ruchu, údaje z hraniční statistiky a údaje z výběrového šetření v domácnostech o cestovních zvyklostech rezidentů. Údaje o ubytovacích zařízeních jsou získávány z Registru hromadných ubytovacích zařízení a ze šetření o kapacitách a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení.

Poznámky k tabulkám

Tab. 18-7. Hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu

Hromadná ubytovací zařízení jsou zařízení, která pravidelně nebo nepravidelně poskytují přechodné ubytování hostům. Mezi hromadná ubytovací zařízení patří hotely, motely, botely, penziony, turistické ubytovny, chatové osady, kempy a ostatní ubytovací zařízení. Mezi ostatní ubytovací zařízení patří např. rekreační zařízení podniků, školicí střediska, kulturně-historické objekty, lázeňská zařízení a jiná ubytovací zařízení, která vyčleňují lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch (např. domovy mládeže, vysokoškolské koleje, podnikové ubytovny apod.).

Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních udávají počet všech stálých lůžek, která slouží výhradně pro noční odpočinek hostů (bez lůžek příležitostných - přistýlek).

Místa pro stany a karavany - jejich počet se rovná počtu stanovišť pro umístění stanů, obytných přívěsů a karavanů.

Host v ubytovacím zařízení je každá osoba včetně dětí (kromě personálu a majitelů ubytovacího zařízení), která použila služeb ubytovacího zařízení k přechodnému ubytování. Příjezd hosta nastává v okamžiku jeho nahlášení v ubytovacím zařízení. Host může využít služeb ubytovacího zařízení z důvodu dovolené, zájezdu, služební cesty, školení, kurzu, kongresu, sympozia, lázeňského léčebného pobytu, pobytu dětí ve škole v přírodě nebo na letních a zimních táborech apod. Mezi hosty se nezapočítávají osoby (občané České republiky i cizí státní příslušníci), které využívají služeb ubytovacího zařízení pro přechodné ubytování za účelem zaměstnání.

Doba pro přechodné ubytování, kdy lze hosta považovat za účastníka cestovního ruchu, nesmí být delší než 1 rok.

V letech 1998 - 2002 byla hromadná ubytovací zařízení zařazena do šetření kapacit plošně a do šetření výkonů 30 % výběrem. Uváděné údaje jsou souhrnem dat za zpracované dotazníky a dopočtených údajů za ta ubytovací zařízení, od kterých nebyl vyplněný dotazník získán nebo která nebyla zařazena do výběru. Od roku 2003 jsou výkony hromadných ubytovacích zařízení šetřeny rovněž plošně.

Tab. 18-9. Výkony hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu

Čisté využití lůžek udává čistou obsazenost stálých lůžek, která byla hostům skutečně k dispozici.

Čisté využití pokojů vychází z počtu realizovaných pokojůdnů (tj. celkového počtu dnů, kdy byl pokoj obsazen alespoň jedním hostem).

Tab. 18-10. Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu

Zahraniční hosté (nerezidenti) jsou cizí státní příslušníci (zahraniční turisté), kteří strávili alespoň jednu noc v ubytovacích zařízeních sloužících cestovnímu ruchu.

Průměrná doba pobytu je o jednotku vyšší než průměrný počet přenocování.

Tab. 18-11. Delší cesty za účelem trávení volného času

Údaje o cestování se do roku 2002 zjišťovaly jednou ročně v domácnostech na souboru domácností zařazených do výběrového šetření statistiky rodinných účtů.

Od roku 2003 se údaje o výjezdovém a domácím cestovním ruchu občanů České republiky šetří měsíčně a zveřejňují se dle mezinárodních požadavků **čtvrtletně**. Jejich zdrojem je samostatné **výběrové šetření cestovního ruchu** (dále VŠCR). Údaje se zjišťují u jednoho vybraného člena domácnosti staršího 15 let, který obvykle bydlí v šetřeném bytě. Ten je vedle dalších ukazatelů cestovního ruchu dotazován především na delší cesty (cesty s nejméně 4 noci v řadě za sebou), jež uskutečnil ve sledovaném období za účelem trávení volného času a rekreace mimo své **obvyklé prostředí** (mimo své trvalé a přechodné bydliště, pracoviště, školu apod.). Jedná se o dvoustupňový náhodný výběr. Jednotkou výběru prvního stupně je sčítací obvod a na druhém stupni se jedná o konkrétní vybraný byt. Sebrané údaje jsou pomocí koeficientů přepočteny na celou populaci České republiky starší 15 let. Výsledky VŠCR se publikují čtvrtletně.

Do celkového počtu delších cest nejsou zahrnuty služební cesty, pobyty v nemocnici, léčebné pobyty v lázních předepsané lékařem v rámci komplexní lázeňské léčby apod.

U delších cest se za přenocování považuje nocleh v hromadném ubytovacím zařízení nebo placené či neplacené ubytování v soukromí, tj. včetně pobytu na vlastní chatě a chalupě, u příbuzných a známých, příp. v přírodě, dále také ubytování v dopravním prostředku v průběhu uskutečněné cesty apod.

Tab. 18-12. Příjezdy zahraničních osob

Zahraníční osoby (dříve užívaný pojem „zahraniční návštěvníci“) jsou všechny osoby (cizí státní příslušníci, nerezidenti), které přijely do České republiky, tj. turisté (osoby s alespoň 1 přenocováním), jednodenní návštěvníci, resp. tranzitující osoby.

Údaje o příjezdech zahraničních osob do České republiky se zjišťují na hraničních přechodech. Zde jsou zahraniční osoby zařazovány do tří skupin. Občané Německa, Rakouska, Polska a Slovenska jsou evidováni jako občané sousedního státu v těch případech, kdy při příjezdu do České republiky překročí úsek naší státní hranice s jejich zemí. Na ostatních úsecích státní hranice jsou občané sousedních států společně s ostatními zahraničními osobami zahrnováni do druhé skupiny, tj. mezi osoby z ostatních států bez vízové povinnosti. Třetí skupinu představují osoby ze států s vízovou povinností.

Počet příjezdů zahraničních osob ze sousedních států a z ostatních států bez vízové povinnosti je na silničních a železničních hraničních přechodech zjišťován kvalifikovaným odhadem. Přesný počet zahraničních osob je uváděn za leteckou dopravu a zahraniční osoby ze států s vízovou povinností.

Od počátku roku 2004 již nedochází na letištích k členění na „osoby ze sousedních států“.

Tab. 18-13. Výjezdy občanů ČR do zahraničí

Údaje o výjezdech občanů České republiky (rezidentů) do zahraničí se zjišťují na hraničních přechodech. Počet výjezdů je na silničních a železničních přechodech zjišťován kvalifikovaným odhadem, za leteckou dopravu je uváděn jejich přesný počet.

Údaje o počtech hromadných ubytovacích zařízení a jejich kapacitách byly revidovány za období 2000 až 2004, údaje o návštěvnosti byly revidovány za roky 2000 a 2001; z tohoto důvodu nejsou publikované údaje srovnatelné s údaji v předchozích vydáních statistické ročenky.

Podrobnější informace z oblasti cestovního ruchu lze získat v dalších publikacích vydávaných podle Edičního plánu na rok 2006 v tematické skupině 9 - SLUŽBY, podskupině 92 - Cestovní ruch:

- „Domácí a výjezdový cestovní ruch“ - čtvrtletně v červenci a říjnu 2006 a v lednu a dubnu 2007
- „Kapacita hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu“ - červen 2006
- „Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu - ČR, základní výsledky“ - čtvrtletně v červnu, září, prosinci 2006 a březnu 2007
- „Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních cestovního ruchu - kraje, podrobné výsledky“ - čtvrtletně v červnu, září, prosinci 2006 a březnu 2007
- „Satelitní účet cestovního ruchu v ČR“ - říjen 2006

Další informace z oblasti cestovního ruchu jsou zveřejňovány na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

- http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr
- <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/aktual/ep-9#92>
- <http://vdb.czso.cz/vdb>

nebo dalších institucí:

- <http://www.czechtourism.cz> - agentura CzechTourism
- <http://www.tourism.cz> - Asociace turistických regionů České republiky - ATUR ČR